**СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80 (дата звернення: 29.09.2026).
2. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/389-19 (дата звернення: 29.09.2026).
3. Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 № 2073-IX URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/2073-20 (дата звернення: 29.09.2026).
4. Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/5203-17 (дата звернення: 29.09.2026).
5. Медяник В. А. Цифровізація публічного управління в соціальній сфері: адміністративно-правовий вектор трансформації в Україні. Аналітично-порівняльне правознавство. 2026. № 01. Ч. 2. С. 226–231.
6. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Угода; Україна від 27.06.2014 URL: https://zakon.rada.gov.ua/go (дата звернення: 29.09.2026).

**Здунік С.Р., здобувач**
**Науковий керівник: Панфьорова М.А.,**
**кандидат історичних наук, доцент,**
**Державний торговельно-економічний університет**

## ДОГОВІРНІ ВІДНОСИНИ У ДІЯЛЬНОСТІ ЛОГІСТИЧНИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ

Сучасний етап функціонування транспортно-логістичного сектору України відбувається в умовах трансформації ланцюгів постачання, необхідності інтеграції у транс'європейські транспортні мережі та адаптації господарської практики відповідно до регламентів Європейського Союзу. Логістична діяльність є інтегрованою системою, яка охоплює планування, складування, перевезення та експедиційну обробку вантажів.

Водночас, науковці зазначають, що правозастосовна практика логістичних та експедиторських підприємств досі потерпає від істотної нормативної неузгодженості. Така ситуація зумовлена напругою між засадами диспозитивності (свободи договору й добросовісності) та публічно-правовими імперативами, спрямованими на забезпечення безпеки руху й посилену відповідальність комерційних суб'єктів. Стрімке поширення цифрових платформ, а також масштабування інтермодальних перевезень диктують необхідність переосмислення приватноправової природи контрактних зобов'язань, розподілу повноважень і специфіки деліктної та договірної відповідальності всіх сторін ланцюга постачання. Зокрема, практичне впровадження електронних товарно-транспортних накладних (е-ТТН) та розширення практики застосування міжнародної накладної e-CMR висвітлили проблему відсутності чіткого законодавчого статусу провайдерів електронного документообігу. За умов цифрової трансформації галузі нормативне розмежування відповідальності між ІТ-платформами та безпосередніми учасниками перевізного процесу все ще залишається фрагментарним.

Фундаментальні засади формування договірних зобов'язань закріплені в Цивільному кодексі України, зокрема в положеннях статей 3, 6, 13 та 627, які проголошують свободу договору, розумність, справедливість і добросовісність, одночасно окреслюючи межі здійснення цивільних прав [1].

Важливе місце в договірному оформленні логістичних операцій посідає договір транспортного експедирування, правовий режим якого врегульовано нормами Цивільного кодексу України та положеннями спеціального Закону України «Про транспортно-експедиторську діяльність» від 01.07.2004 р. № 1955-IV [1, 2]. Як зазначає А. І. Кійко, юридична сутність експедиторської діяльності полягає не стільки в безпосередньому переміщенні вантажу, скільки в професійній організації та координації логістичного процесу [3, с. 108 - 109].

Договір транспортного експедирування має складну, змішану правову природу, оскільки поєднує в собі кваліфікуючі ознаки декількох договірних конструкцій: доручення, комісії, підряду, надання послуг і зберігання. Якщо експедитор укладає договори з перевізниками чи терміналами від власного імені, виникають правовідносини за моделлю договору комісії, де експедитор виступає безпосередньою стороною правочину щодо фактичного перевізника, захищаючи інтереси клієнта. Якщо ж договір побудовано за моделлю доручення, експедитор діє за спеціальною довіреністю виключно від імені та за рахунок клієнта, внаслідок чого права та обов'язки перед контрагентами виникають безпосередньо у клієнта [3, с. 110].

Закон України «Про транспортно-експедиторську діяльність» висуває чіткі вимоги до письмової форми договору та визначає його істотні умови: відомості про сторони, найменування та вид вантажу, вид експедиторських послуг, пункти відправлення та призначення, маршрут, розмір плати експедитору, порядок розрахунків та умови відповідальності [**Помилка! Джерело посилання не знайдено.**].

Особливе ускладнення договірних конструкцій спостерігається при організації мультимодальних перевезень. Як зазначають В.І.Гніденко та Є.П.Медведєв, мультимодальні перевезення передбачають транспортування вантажів двома чи більше видами транспорту за єдиним наскрізним договором. Це вимагає юридичного розмежування основного договору мультимодального перевезення, що укладається між вантажовідправником та оператором мультимодального перевезення, яким найчастіше виступає логістична компанія або експедитор, і локальних або допоміжних договорів, які оператор укладає з фактичними субперевізниками, терміналами чи складськими комплексами [4, с. 65].

Окремим питанням договірної практики виступає організація дієвого механізму контролю за належним виконанням транспортних зобов'язань, дослідженого в роботах К.Р.Добкіної та М.М.Радченка. Науковці доводять, що зведення контролю виключно до адміністративного нагляду органів публічної влади чи суто приватноправового саморегулювання не відповідає сучасним ринковим викликам. Юридичний контроль охоплює як інструменти цивільно-правової відповідальності, так і правові засоби самозахисту та превентивного впливу. Крім того, враховуючи напрацювання Європейського суду з прав людини (зокрема, справи «Sovtransavto Holding v. Ukraine» та «Broniowski v. Poland»), будь-яке державне регулювання та судовий контроль за договірною діяльністю на транспорті повинні відповідати критеріям правової визначеності, пропорційності та передбачуваності [4, с. 178 - 179].

Отже, сучасні договірні зв'язки у сфері вітчизняної логістики становлять комплексну систему взаємозалежних правовідносин, у межах якої традиційні приватноправові інститути доручення, комісії, зберігання й перевезення синтезуються в універсальні змішані конструкції транспортного експедирування та мультимодальних сполучень, де оператор бере на себе процесну координацію руху товарів, гарантує безперервність ланцюга постачання та відповідає за дії залучених субпідрядників.

Удосконалення профільного законодавчого забезпечення має зосереджуватися на визначенні правової суб'єктності електронних транспортних платформ, розширенні єдиного електронного документообігу та наближенні національних норм до права ЄС, що слугуватиме запорукою ефективної транскордонної взаємодії транспортної системи держави.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws (дата звернення: 24.09.2026).

2. Про транспортно-експедиторську діяльність : Закон України від 01.07.2004 р. № 1955-IV. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1955-15#Text (дата звернення: 24.09.2026).

3. Кійко А. І. Сутність та особливості транспортно-експедиторської діяльності підприємств: сучасний аспект. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2024. Вип. 79. С. 106 - 112. URL : https://share.google/SWrcqPmfklblNLgjr (дата звернення: 24.09.2026).

4. Гніденко В. І., Медведєв Є. П. Окремі питання договірного регулювання надання транспортних послуг у мультимодальних перевезеннях. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2021. № 2(266). С. 63 - 70. DOI: https://doi.org/10.33216/2218-5461-2021-42-2-63-70 (дата звернення: 24.09.2026).

5. Добкіна К. Р., Радченко М. М. Механізм контролю за договірною діяльністю на транспорті: організаційно-правовий аспект. *Dictum Factum*. 2025. № 2(18). С. 175 - 182. URL : https://df.duit.in.ua/index.php/dictum/article/view/448/402 (дата звернення: 24.09.2026).

**Зінчук А.О., здобувач**
**Науковий керівник: Бондаренко Н.О.**
**кандидат юридичних наук, доцент,**
**Державний торговельно-економічний університет,**

## УТВЕРДЖЕННЯ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В УКРАЇНІ КРІЗЬ ПРИЗМУ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ СУСПІЛЬСТВА

Актуальність досліджуваної проблематики визначається суттєвими змінами, що відбуваються в українському суспільстві в контексті європейської інтеграції. Важливою передумовою функціонування демократичної держави є забезпечення верховенства права, реалізація якого значною мірою залежить від рівня правової культури громадян. Навіть конституційне закріплення основних прав і свобод людини не гарантує їх повноцінного здійснення, якщо громадяни не усвідомлюють їхньої цінності, не дотримуються правових норм і не готові відстоювати власні права та законні інтереси [1, с. 4].

Правова культура є важливою соціально-духовною основою, від якої залежить ефективність реалізації правових норм у повсякденному житті суспільства. Принцип верховенства права передбачає не лише формальне дотримання законодавчих вимог, а й усвідомлення громадянами значення права, його справедливості та необхідності забезпечення рівності всіх осіб перед судом. На думку науковців, правова культура суспільства охоплює сукупність взаємопов'язаних складових, серед яких рівень правової свідомості населення, досконаліть законодавчої бази, результативність діяльності правоохоронних органів і готовність громадян брати активну участь у реалізації та захисті своїх прав [2, с. 88].

Недостатній рівень правової культури населення сприяє поширенню правового нігілізму, корупційних проявів і недовіри громадян до державних інституцій та їхньої здатності забезпечувати справедливість. Такі явища ускладнюють становлення повноцінного громадянського суспільства, заснованого на повазі до закону, відповідальності та активній участі громадян у суспільному житті.

Серед актуальних проблем українського суспільства особливе місце посідає викривлення правової свідомості, що виявляється у байдужому ставленні до порушень законодавства, а також у прагненні вирішувати спірні питання способами, які не відповідають установленим правовим нормам. Усунення цих проблем потребує послідовних і комплексних заходів у сфері правового виховання та реформування відповідних інституцій. Важливим напрямом такої діяльності є організація систематичної правової просвіти, яка має розпочинатися ще в закладах загальної середньої освіти й продовжуватися через професійний розвиток і підвищення кваліфікації державних службовців [3, с. 45]. Особливу роль у цьому процесі відіграє належне інформаційне забезпечення та прозорість діяльності інститутів судової та виконавчої влади.

Забезпечення верховенства права значною мірою залежить від рівня підготовки майбутніх юристів і професійної культури фахівців, які вже працюють у правовій сфері. За сучасних умов від правників вимагається не тільки ґрунтовне знання законодавства та вміння застосовувати його на практиці, а й дотримання високих моральних і етичних стандартів. Важливе значення мають також повага до людської гідності, орієнтація на принципи гуманізму та справедливості, які повинні бути основою професійної діяльності кожного